

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 29 september 2022

Zaaknummer : 1092481
Afdeling : Team Financieel Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Niet actief openbaar

ONDERWERP

Wijziging Financiële verordening 2018 gemeente Heemstede

SAMENVATTING

Het college stelt de raad voor om het beleid voor het bepalen van het weerstandsvermogen en de ratio weerstandscapaciteit vast te stellen en dit in de Financiële verordening op te nemen. Daarnaast worden nog een paar kleine aanpassingen in die verordening meegenomen.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

Volgens de Gemeentewet artikel 212 stelt de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, beheer en de inrichting van de financiële organisatie vast.

BESLUIT B&W

1. De raad voor te stellen het Besluit wijziging Financiële verordening Heemstede 2022 vast te stellen;
2. Dit voorstel voor te leggen aan de commissie Middelen om advies te geven aan de raad (A-stuk).

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 29 september 2022

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede,
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 30 augustus 2022,
besluit:

het Besluit wijziging Financiële verordening Heemstede 2022 vast te stellen.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 29 september 2022

AANLEIDING

De provincie heeft aangegeven dat zij in de bepaling van het weerstandsvermogen de onbenutte belastingcapaciteit meegenomen wil zien. De raad heeft de wens uitgesproken hieraan te voldoen. Hiervoor moet het beleid aangepast worden. De provincie baseert zich daarbij op het Gemeenschappelijk toetsingskader dat alle provincies gezamenlijk hebben vastgesteld. De provincie wil namelijk zelf ook een oordeel kunnen vormen of de gemeente voldoende in staat is om financiële risico's op te vangen die niet op een andere manier zijn afgedekt.

1. Bepaling weerstandsvermogen

De gemeente Heemstede neemt momenteel alleen de Algemene reserve mee in de bepaling van het weerstandsvermogen.

Bij de bepaling van het weerstandsvermogen, die de provincie beschrijft, worden ook de stille reserves, post onvoorzien, de onbenutte belastingcapaciteit en de beschikbare begrotingsruimte meegenomen.

– Algemene reserve

De algemene reserve is op 31-12-2022 begroot op € 26,7 miljoen.¹

– Stille reserves

Dit is het verschil tussen de boekwaarde en de WOZ-waarde van het niet-strategisch vastgoed in eigendom van de gemeente.

Op dit moment zijn die stille reserves geschat op € 177.000.

– Post onvoorzien

In de begroting staat structureel een bedrag van € 20.000 opgenomen voor de post onvoorzien.

– Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de afvalstoffen- en rioolheffingen is de nog onbenutte belastingcapaciteit alleen de ruimte totdat 100% kostendekking is gerealiseerd. Heemstede gaat uit van 100% kostendekkendheid voor rioolheffing en afvalstoffenheffing. Daarom is er hier geen onbenutte capaciteit.

De nog onbenutte OZB is gelijk aan de belastingheffing die nog kan worden opgelegd tot het niveau dat een gemeente moet heffen om in aanmerking te komen voor toelating van een zogenoemde artikel 12 aanvraag. Dit niveau bestaat uit de WOZ-waarde vermenigvuldigd met redelijk tarief. Dit tarief is ongeveer 120% van de het gemiddelde tarief in heel Nederland. In de Meicirculaire wordt jaarlijks het redelijk tarief bekend gemaakt.

De geraamde opbrengst OZB vormt het uitgangspunt voor de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit.

¹ Voor de tweede tranche van het WCP ligt er nog een claim van € 14,9 miljoen in 2027 waarvan nog niet besloten hoe dit gedekt wordt.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 29 september 2022

Voor de bepaling van de OZB is de volgende berekening gemaakt:

WOZ-waarde volgens opgave aan CBS 2022		
A	Waarde woningen	€ 7.624.559.000
B	Waarde niet-woningen gebruiker	€ 320.472.000
C	Waarde niet-woningen eigenaar	€ 377.568.000
D	Redelijk tarief (Meicirculaire)	0,1729%
	Opbrengst redelijk tarief (A+B+C)xD	€ 14.389.774
	Geraamde opbrengst OZB 2023	€ 7.188.052
	Onbenutte belastingcapaciteit	€ 7.201.722

Om deze onbenutte belastingcapaciteit in te zetten zal besloten moeten worden om de OZB tarieven te verhogen.

Tegelijkertijd liggen de woonlasten op ongeveer 130% ten opzichte van de gemiddelde woonlasten in Nederland. De oorzaak hiervan ligt in de hoge gemiddelde WOZ-waarde voor woningen in Heemstede. In 2022 was de WOZ-waarde voor Heemstede € 595.000 en voor heel Nederland gemiddeld € 315.000. Met dit percentage wordt gekeken hoe financieel wendbaar de gemeente is. Volgens de provincie is een gemeente met een percentage boven 105% beperkt in die wendbaarheid van het realiseren van extra OZB opbrengst. Door het verhogen van de OZB tarieven worden de gemiddelde woonlasten van een meerpersoonshuishouden met een eigen woning hoger. De OZB bepaalt ruim een derde van deze woonlasten.

– Beschikbare begrotingsruimte

De beschikbare begrotingsruimte is voor 2023 nog in beweging en wordt daarom hier niet vermeld.

Voor 2023 wordt het beschikbare weerstandsvermogen volgens deze methode geschat op € 34,1 miljoen

	(bedragen x miljoen €):
Algemene reserve	26,7
Post onvoorzien	0,02
Stille reserves	0,2
Onbenutte belastingcapaciteit	7,2
Totaal	34,12

2. Ratio

Huidige norm is 2,0 met een bandbreedte van 1,8 -2,2 en heeft de kwalificatie "uitstekende weerstandscapaciteit". Dit betekent dat de gemeente ongeveer een weerstandsvermogen beschikbaar moet hebben dat twee keer zo hoog is als het geschatte risico's.

De hoogte van het minimaal beschikbare weerstandsvermogen regelt zichzelf. Hoe hoger het niveau van de risico's hoe meer weerstandsvermogen beschikbaar moet zijn.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 29 september 2022

Bijvoorbeeld:

Stel de norm voor de ratio weerstandsvermogen is 2,0. Als de risico's worden geschat op € 3 miljoen dan is een weerstandsvermogen van € 6 miljoen nodig. Met geschatte risico's van € 5 miljoen moet er minimaal € 10 miljoen beschikbaar zijn.

Hieronder is schematisch weergegeven hoe hoog het weerstandsvermogen minimaal moet zijn bij een geschat risico van € 3 miljoen respectievelijk € 5 miljoen met oplopende ratio:

(bedragen x miljoen €):

Ratio	Bij een benodigde dekking van risico's	3,0	5,0
1,4	Minimaal beschikbaar	4,2	7,0
1,6	Minimaal beschikbaar	4,8	8,0
1,8	Minimaal beschikbaar	5,4	9,0
2,0	Minimaal beschikbaar	6,0	10,0
2,2	Minimaal beschikbaar	6,6	11,0

3. Opties

Hieronder staat een aantal opties.

In de laatste inventarisatie van de financiële risico's was dit ruim € 4 miljoen. Voor de vergelijkbaarheid gaan de onderstaande berekeningen uit van dit bedrag naar boven afgerond namelijk € 5 miljoen. De methodiek voor het bepalen van de risico's blijft hetzelfde.

Optie 1 huidige methodiek handhaven

Dit betekent dat de gemeente Heemstede de ratio bepaald op basis van alleen de algemene reserve. Hiermee wordt dan de minimale omvang van de Algemene reserve bepaald.

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbaar weerstandsvermogen € 26,7 miljoen}}{\text{Geschatte financiële risico's € 5 miljoen}} = 5,3$$

De minimale stand van de algemene reserve is dan:

$$\text{Ratio } 2,0 \times \text{financiële risico's € 5 miljoen} = \text{€ 10 miljoen}$$

Om dan aan de vraag van de provincie te voldoen kunnen we de berekening inclusief onbenutte belastingcapaciteit apart vermelden in de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting 2023

Optie 2 Methodiek aanpassen aan beschrijving van de provincie

Dan worden de Algemene reserve, de stille reserves, de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit gebruikt voor de berekening van het benodigde weerstandsvermogen? .

$$\text{Ratio} = \frac{\text{Beschikbaar weerstandsvermogen € 34,1 miljoen}}{\text{Geschatte financiële risico's € 5 miljoen}} = 6,8$$

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 29 september 2022

De minimale stand van het weerstandsvermogen is dan:

Ratio 2,0 x financiële risico's € 5 miljoen = € 10 miljoen

Door rekening te houden met de onbenutte belastingcapaciteit zou de algemene reserve minimaal € 2,8 miljoen moeten zijn (10 -/- 7,2).

Bij deze optie moet u bereid zijn om bij calamiteiten de OZB te verhogen. Dat kan oplopen naar het verdubbelen van de huidige tarieven.

Optie 3 De ratio aanpassen bij optie 1 of 2

U heeft nu vastgesteld dat de ratio 2,0 met een bandbreedte 1,8 tot 2,2 moet zijn. Dat is in vergelijking tot omliggende gemeenten een hoge ratio. In de omliggende gemeenten worden de volgende ratio's gehanteerd:

Alkmaar	1 - 1,4
Amsterdam	1 - 1,4
Beverwijk	1 - 1,4
Bloemendaal	minimaal 1
Haarlem	1,4 of hoger
Haarlemmermeer	minimaal 1,4
Lisse	1,4 – 2
Velsen	1,4 (tijdelijk wordt 1 gehanteerd)
Zandvoort	1,5

De minimale omvang van het weerstandsvermogen bij een ratio van 1,4 is € 7 miljoen. En bij een bandbreedte van de ratio tussen 1,6 en 1,8 is dat tussen € 8 en € 9 miljoen.

Bij het gebruik van alleen de algemene reserve (optie 1) heeft deze keuze invloed op de hoogte van het surplus van de algemene reserve. Hoe hoger de ratio hoe lager het surplus.

Bij optie 2 waar alle onderdelen meegenomen worden in de berekening geeft alleen de onbenutte belastingcapaciteit al een buffer van € 7 miljoen. Het risico is dan dat de algemene reserve (bijna) volledig ingezet kan worden zonder dat de daartoe benodigde tariefstijging van de OZB doorgevoerd wordt. Bij optie 2 is de reden tot aanpassing van de ratio niet direct aanwezig.

4. Voorstel

Wij stellen voor om te kiezen voor optie 1 gecombineerd met optie 3:

Dat houdt in:

- I. De ratio weerstandsvermogen berekenen op basis van de algemene reserve.
De onbenutte belastingcapaciteit dan apart opnemen in de toelichting voor de provincie.
- II. De ratio aanpassen naar een bandbreedte tussen 1,6 en 1,8;
- III. Daarnaast stellen we voor om deze bepalingen vast te leggen in de Financiële verordening 2018 gemeente Heemstede en aanvullend een paar aanpassingen te doen.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 29 september 2022

MOTIVERING

- I. De ratio weerstandsvermogen berekenen op basis van de algemene reserve. De onbenutte belastingcapaciteit dan apart opnemen in de toelichting voor de provincie.
 - a. Met deze keuze kijken we alleen naar de algemene reserve. De OZB hoeft dan niet ingezet te worden om niet begrote tegenvallers op te vangen. De provincie kan dan in haar eigen beoordeling wel de onbenutte belastingcapaciteit meenemen.

- II. De ratio aanpassen in bandbreedte tussen 1,6 en 1,8
 - a. Door een bandbreedte voor de ratio tussen 1,6 en 1,8 op te nemen is er een grens gesteld. Als de ratio onder die grens dreigt te komen moet het college met een plan komen om het weerstandsvermogen weer op peil te brengen.
De omliggende gemeenten zijn van mening dat als de gemeente in staat is om de bij calamiteiten 1,4 keer de (financiële) gevolgen op te kunnen vangen dit ruim voldoende is.
 - b. De hoogte van het minimaal beschikbare weerstandsvermogen regelt zichzelf.

- III. Deze bepalingen vastleggen in de Financiële verordening 2018 gemeente Heemstede en aanvullend een paar aanpassingen te doen. Daarvoor moet een besluit tot wijziging van de Financiële verordening 2018 gemeente Heemstede worden vastgesteld.
 - a. De bepaling van het weerstandsvermogen en de gewenste weerstandscapaciteit staat los van het beleid voor de reserves en voorzieningen. Door het los van elkaar te benaderen krijgt het weerstandsvermogen de aandacht die recht doet aan het belang.
 - b. Voortaan afwijkingen alleen boven de € 25.000 verklaren.
In artikel 6 van de Financiële verordening staat dat de rapportages ingaan op significante afwijkingen in baten en lasten. De accountant gaf aan dat niet goed te toetsen was of een wijziging significant is. Om deze stelling smart te maken stellen wij voor om voortaan afwijkingen groter dan € 25.000 te verklaren. Hiermee komen we tegemoet aan de opmerking van de auditcommissie dat gestuurd moet worden op hoofdlijnen.
 - c. De termijn voor het aanbieden van de najaarsnota wordt met een maand verschoven naar 1 december
 - In november staat de behandeling van de begroting gepland. De behandeling van de najaarsnota komt dan in de knel. In december kan de najaarsnota alle aandacht krijgen. Daarom stellen wij voor om deze bepaling in de financiële verordening hieraan aan te passen.
 - De jaarschijven (lopend jaar en komende jaren) worden duidelijker gescheiden. Ook vanwege de realisatie in de najaarsnota en alleen begroten voor de komende jaren in de begroting.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 29 september 2022

d. De kostenberekening voor heffingen actualiseren.

- In de huidige tekst, artikel 12 derde lid, staat dat dat voor de toerekening van overheadkosten aan de gemeentelijke heffingen gelijk zijn aan het bedrag dat in de begroting van het voorgaande jaar.
- Sinds 2018 is het toegerekende bedrag niet gewijzigd. Inmiddels zijn alle kosten wel gestegen. Voor de begroting 2023 stellen wij voor om bij de berekening van de kostendekkendheid in ieder geval het bedrag van overhead voor de rechten en heffingen te indexeren. Bij het opstellen van een nieuwe financiële verordening in 2023 vanwege gewijzigde wetgeving wordt onderzocht welke methode van overheadberekening voor heffingen recht doet aan de werkelijkheid.

FINANCIËN

Bij de doorberekening van de overhead in de tarieven van rechten en heffingen realiseren we dekking voor de gemaakte kosten.

PLANNING/UITVOERING

- 30 augustus 2022: behandeling voorstel in het college
- 14 september 2022: behandeling voorstel in de commissie Middelen
- 29 september 2022: behandeling voorstel in de raad

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

De wijziging van de Financiële verordening 2018 gemeente Heemstede wordt bekendgemaakt in het Gemeenteblad (via <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>). Na vaststelling door de raad is de Financiële verordening in geconsolideerde vorm (volledige, gewijzigde versie) te raadplegen via www.overheid.nl. Ook wordt er een publicatie geplaatst in de Heemsteder, waarin wordt verwezen naar www.overheid.nl. De wijziging van de Financiële verordening is ook op onze website te vinden (www.heemstede.nl/bekendmakingen en zoek op naam van de regeling).

DUURZAAMHEID

De Financiële verordening is digitaal beschikbaar via www.overheid.nl

BIJLAGEN

1. Besluit wijziging Financiële verordening Heemstede 2022;
2. Financiële verordening 2018 gemeente Heemstede (met wijzigingen).